

Van szerencsém az elnökség nevében a választmánynyal tudatni, hogy testületileg kérünk a végtisztességben részt venni. Ezennel felkérem az egyesület tagjait május 28-án, szombaton, délután 3 órakor a gyászházban: IV. ker., Lövész-utca 18. sz. a. és május 30-án, hétfőn, d. e. 10 órakor a IV. ker. plébánia-templomban tartandó engesztelő szent misére megjelenni.

Mély tiszteletünk jeléül koszorút küldöttünk a ravatalhoz, egyesületünk helyiségében kitűztük a gyászlobogót és jelző-táblánkat gyászfátyollal vontuk be.

A halál kitűtötte kezéből a fegyvert s lényéből a megdicsőülés csak azt hagyta itt, a mi mindnyájunk elismerésére érdemes — szeplőtelen jellemének tiszta emlékét.

Budapest, 1892. május hó 26-án.

Dr. Szalkay Gyula
igazgató-titkár.

Királyi Pál

1821—1892.

Egy nemes és igazi önzetlen hazafi szív szűnt meg tegnap este dobogni, midőn Királyi Pál, az országos állatvédő egyesület tiszteletbeli elnöke kilehelte lelkét.

Külön gyászoljuk mi is habár az országos gyászszal összeolvadunk.

Az állatvédő egyesület, mint a haladó és mindinkább terjedő humanizmus legifjabb gyermeke, 1881-ben alakult. Herman Ottó kezdeményezéséből, Werther Alvin és Fenyvessy Adolfal egyetemben alakította ezt az indulatok fékezésére és az erkölcsök szelidítésére czélzó egyesületet. Ő volt alakítása óta annak vezető elnöke, fenntartó lelke és istápolója. Ugyancsak az ő tollából került ki „az állatok védelmére vonatkozó országos törvények és hatósági szabályrendeletek gyűjteménye“, az ő tevékenységének és buzgóságának, valamint tekintélyes befolyásának köszönhető a fővárosi állatvédelmi szabályrendeletek alakítása. Az eleinte szerény körben működő budapesti egyesület az ő közreműködése folytán csakhamar országos egyesületté nőtte ki magát, tekintélyben, valamint népszerűségben mindinkább növekedett. Az orvosi és állatorvosi tanintézetekhez a vivisektio korlátozására czélzó földmívelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri leirat egyenesen az ő hathatós igyekezetének köszönhető, az évkönyvek pontos megjelenése, sőt még Röck Szilárd 50.000 forintos állatvédelmi alapítványának az egyesület részére való kinyerése is az ő műve.

Azonkívül mondja a »Pesti-Napló«: hazafiúi és polgári kötelességek embere volt ő, a jóságnak, a szerénységnek és az igénytelenségnek azzal az erényével, mely az ó-korban a Cincinnátusokat jellemezte. A végzet a népek és az országos ügyek iránt szokott kegyes lenni, midőn nekik olyan munkásokat ajándékoz, a milyen Királyi Pál volt. Olyan munkásokat, a kiket nem csábít és nem vonz semmiféle kitüntetés, a kiket nem ösztönöz semmiféle

híuság; a kik nem fáradnak el egy félszázad folytonos munkájában, de a kik elfáradnak, ha csak tíz perczig ünneplik őket.

Ilyen volt Királyi Pál, a ki magas kort ért, a nélkül, hogy életének bármelyik korszakában a teljes egészségnek örömeit élvezhette volna; s a ki törekeny teste daczára egész életét a közpályán hasznos és áldásos munka közt töltötte el. A mi másoknak, a kik csak a hír és a dicsőség mámorában tudják a közpálya fáradaimat kipihenni, lélekölő munka lett volna: a részletek a nagy koncepczióhoz tartozó, konkrét ügyek körüli gond és bajlódás, ez volt Királyi Pálnak csaknem egész élete, működése. Gondossága, lelkiismeretessége és szerényesége háritották vállaira a közpálya prózájának minden válfaját: s ő ezeket tudta szolgálni az önzetlen lelkesedésnek legmagasztosabb poeizásával. Mert lelke ideálokkal és örök-ifjú rajongással volt tele. Azon nagy stíli hazafiak sorába tartozott, a kik a haza szolgálatában kifejtett munkásságáért a saját öntudatukkal és lelkiismeretükkel önmagukat tudták jutalmazni: és más jutalmat soha sem kerestek, sem el nem fogadtak. Királyi Pál azon nagy stíli hazafiak közé tartozott, a kikkől sohasem halt ki a 48-as korszak forró idealizmusa: s a kik ezzel a forró idealizmussal napról-napra a pozitív tevékenység hideg realizmusát tudták szolgálni, ugy az országos, valamint a közművelődési és nem kevésbé a fővárosi ügyek terén.

Mert Királyi Pál, kinek szive csak az országért dobogott, valóságos rajongással csüggött az ország szívéen: a fővároson. Az édes anyja, a ki gyermekét esecsímő korától kezdve dajkálja, neveli, — nem szeretheti azt jobban, mint a hogy Királyi Pál a fővárost szerette. Alig volt olyan fővárosi ügy vagy fővárosi érdek, melynek istápolásában Királyi Pál részes ne lett volna. A főváros gászja, külön gyász Királyi Pálért; mert nála jobb barátot és önzetlenebb munkást nem talál soha.

Nehány nap mulva fogja ünnepelni az ország a koronázás 25 éves jubileumát. S azok közt, a kik egy negyedszázad előtt a koronázást előkészítették és lehetővé tették, alig van valaki, a kinek a munka mennyiségében és folytonosságában több érdeme lenne, mint volt Királyi Pálnak.

De külön gyászolja őt az országgyülei nemzeti párt is, melynek ő, élte utolsó órájáig elnöke volt. A most megnyilt országgyülelen őt is megillette volna a korelnöki jog. De már ezt nem vehette igénybe azon betegség miatt, a mely ma este sirba döntötte őt.

Életét nem osztotta meg hitvessel, nem osztotta meg családdal, hanem csak a hazával. Egyedül élt, mint az oltár szolgája, a ki a saját szívéből táplálja azon — az örök tüzet. Most ez a tűz kialudt, de a nemzet szívében ég tovább az a láng, melyet önzetlen munkássága és áldozatkészsége gyújtott. S minél kevesebbszer beszéltek érdemeiről — mig élt: annál kevésbé fogják feledni azokat halála után.

Királyi Pál életrajza.

Királyi Pál született Szepteneken, Zalamegyében, 1821. aug. 10-én. Alsóbb és gimnázialis iskoláit Nagy-Kanizsán végezte a kegyesrendi tanítók vezetése alatt, hol mindig a jobb tanulók közt volt. Felsőbb tanulmányait a pesti egyetemen végezte. Joggyakornoskodása közben az 1843/4-iki országgyülel alatt Pozsonyban írta meg a gr. Batthyány Kázmér által kihirdetett s a magy. gazd. egyet. által 50 arany jutalomra ítelt „Robot és dézsma“ címü nemzetgazdasági s politikai pályaművét.

Engedve belső hivatásának, az irodalmi élet munkaterét választá; kezdetben a „Jelenkor“ címü politikai lap mellett foglalkozott mint munkatárs, később a laptulajdonos neve alatt szerkesztője lett. E helyzetben jutott gr. Széchenyi István közelébe s a nagy férfiu irodalmi munkásságában politikai iskoláját találta fel.